Univerzita Karlova v Praze,
Katedra germanistiky na Pedagogické fakultě

Posudek diplomové práce
Bc. Terezy Svítilové
(posudek vedoucí práce)

Téma domova, vlasti a kulturní identity v románech pro mládež a mladé dospělé. Na příkladech analýzy vybraných románů (Karin Bruder: *Zusammen sein*, Karin König; Hanna Straube; Kamil Taylan: *Oya. Fremde Heimat Türkei*, Karin Kusterer; Edita Dugalic: *Heimat ist nicht nur ein Land*, Karin Kusterer; Edita Dugalic: *Kommst du mit nach Bosnien*?)

Celková charakteristika práce

Diplomová práce Terezy Svítilové má literárněvědný charakter, z pohledu analýzy tematické složky představovaných děl se zaměřuje na aspekt interkulturality. Jejím hlavním cílem bylo představit jmenované romány a, jak je již uvedeno v názvu práce, soustředit se na literární prostředky sloužící ke ztvárnění tématu domova, vlasti a kulturní identity, kterou diplomantka správně chápe i jako součást identity osobní.
V kontextu literatury pro mládež a mladé dospělé lze tuto tvorbu interpretovat jako jeden ze zajímavých vývojových trendů, jako uměleckou reflexi světa, který obklopuje nejen dospívající hrdiny a jejich vrstevníky, ale i další generace, které se zde objevují v různých sociálních rolích reprezentujících především rodinu (v klasických kulturních vzorcích a mezigeneračních i genderových vztazích) a okrajově například i školu (jako další z životních pilířů mladých dospělých). Téma školy zůstává v konstelaci figur i na okraji, protože v hierarchii fenoménů utvářejících domov se, kromě rodiny, na čelní pozici objevuje fenomén rodné země, pocit sounáležitosti s konkrétní kulturou a potažmo i jazykem, které má každý z nás více či méně spojené s představou konkrétního státního celku.
Práce přináší analýzu poměrně velkého množství titulů. Jedná se o celkem čtyři romány, jimž je společné Německo jako země nabízející nový domov i perspektivy a stojící v opozici k původní vlasti hlavních hrdinů. V jednom případě se jedná o Turecko, ve třech dalších o země bývalé Jugoslávie. Z pohledu vědění mimo text a znalosti reálií lze již dopředu odhadnout, že se diplomantka musela vyrovnat s popisem dvou odlišných románových subžánrů, z nichž jeden reprezentuje interkulturně laděnou prózu, v jejímž ohnisku se nachází střet dvou kultur podílejících se na pocitu „mít domov“, dvou kultur, v nichž se vzorce společenského bytí zásadním způsobem odlišují. V románech spojených s bývalou Jugoslávií je relevantní motiv války.

Členění práce a formální náležitosti

Práce je rozdělena do následujících částí:

- Úvod
- Teoretická část, která je věnována definování pojmů vlast a domov souvisejících s kulturní identitou a dále vysvětlení pojmu literatura pro mládež a mladé dospělé
- Analytická část, která je věnována představení jednotlivých próz, a která se rozčleněna na podkapitoly
- Základní údaje o románu a jeho charakteristika
- Několik poznámek ke kompoziční a jazykové komponentě
- Tematická komponenta
- Vypravěč, postavy a časoprostor v klíčových místech románu
- Domov, vlast a kulturní identita
- Shrnutí
- Shrnutí v německém jazyce

- Seznam použitých informačních zdrojů
- Seznam příloh.

Práce je napsána v českém jazyce, má celkem 97 stran textu.

Komentáře k jednotlivým částem práce

Teoretická část práce splňuje stanovené cíle. Zde je potřeba vyzvednout fundované vymezení kulturně-sociologických pojmů vlast, domov, kulturní identita, které následně figurují jako předmět zkoumání v analýze tematické složky románů. Diplomantka využila celé řady cenných pramenů z několika jazykových proveniencí. Všechny z uvedených pramenů navíc nejsou v České republice dostupné a je zřejmé, že se Tereza Svítilová věnovala studiu sekundární literatury i při svém studijním pobytu na Univerzitě v Bonnu. Citace literatury odpovídají normě předepsané pro psaní diplomové práce.

Analýza románu jde do hloubky v podkapitolách věnovaných domovu, vlasti a kulturní identitě, které představují jistou nadstavbu popisného seznámení s románem, včetně jeho vypravěčských struktur i charakteristiky=postav. Hlavní pozornost je věnována dívčím protagonistkám. Faktický popis románů je vhodně a celkem bohatě doplňován ukázkami textů, což vytváří kvalitní obraz prezentovaných děl. Ukázky románů jsou uváděny v souladu s požadovanou normou.

Za exaktní, i když jen v hrubých rysech načrtnuté, považuji vymezení pojmu *interkulturní literatura* pro mládež a mladé dospělé, které se objevuje jako součást celkového shrnutí práce. K tomuto typu literatury diplomantka přiřazuje romány ***Oya. Fremde Heimat Türkei*** a ***Zusammen sein***. Textový typ shrnutí v podstatě diplomantce větší hloubku ani nemohl umožnit. Naopak lze říci, že věcné pojmenování a shrnutí vyzkoumaných dílčích výsledků zcela odpovídá celkovému vyznění práce a je naprostém pořádku. Za správné považuji také přiřazení románů ***Heimat ist nicht nur ein Land*** a ***Kommst du nach Bosnien*** ke *vzpomínkové literatuře*.

Předkládaná práce je vypracována v českém jazyce. Pojednává o německy psané literatuře, která dosud nebyla přeložena, a z tohoto důvodu je dvojjazyčná. Vícejazyčná je také úvodní teoretická část. Je psána v českém jazyce s uvedením citací v originále pod čarou. Sloh překladu nijak nenarušuje tok česky psaného textu napsaného Terezou Svítilovou. Jako spíše obsažnější než elementárně vystřižené lze označit ukázky z románů, které jsou v práci uvedeny pouze v originále a bez překladu, který by se na Katedře germanistiky, kde je práce předkládána, jevil jako nadbytečný. Slohově je vytříbená. Německy psané shrnutí práce je odpovídající jazykové úrovni, i když je třeba připustit, že se i zde – při detailnějším pohledu – v nízké frekvenci objevují chyby (přepis: Das Zeil der Diplomarbeit – str. 96; chyba ve slovesné vazbě: Früher war der Mensch mit dem psychischen Raum, in dem er gelebt hat, limitiert. – str. 96; záměna lexikálních jednotek: ...und führt zu einer besseren Orientation des Individuums – str. 97).

Z grafického provedení práce lze vytušit jistý spěch ve finalizaci textu. K ponechání zabarvení řádků s klíčovými slovy došlo jistě omylem. Tato chyba je zřejmá již při otevření práce a je škoda, že jedním z prvních vjemů, které práce probouzí. Drobností zůstává malá chyba ve formátovém stylu, v jejímž důsledku se na některých místech v práci objevuje např. grafémová spojka „a“ na konci řádku (např. str. 95, 93, 92, 90).

Celkové hodnocení

Předkládanou diplomovou práci Terezy Svítilové považuji za velmi zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Otázky k obhajobě

- Tématem domova, vlasti, osobní i kulturní identity jste se zabývala i ve své bakalářské práci. Jak se odlišoval Váš způsob bádání a psaní v případě obou prací a kam Vás zkoumání celkově posunulo?
- Který z analyzovaných románů byste si vybrala pro práci ve vyučování němčině na gymnáziích v ČR a proč?

Praha, 3.5.2015 *PhDr. Tamara Bučková, Ph.D.*